

Функція вчення про людину належала різним з них – етиці, історії та філософії історії, історичній та етнічній, біологічній антропології тощо.

В цей час формувалися свої ідеї та принципи, які в сумі, в сукупності, з різних сторін, всебічно розкривають людську істоту: ідеї доброчесності та щастя, ідея розуму як визначального в пізнанні та діяльності, принципи волі до життя й волі до влади, людини як частини природи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бех І. Д. Виховання особистості :[підручник] / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848с.
2. Блонський П. П. Избранные педагогические и психологические сочинения :в 2-х т. – М.: Педагогика, 1979. – Т.1 – С.22-86.
3. Гольбах П. А. Система природы. Избранные произведения: в 2 - х т. – М.: Мысль, 1963. – Т.2 – 563с.
4. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. Учебное пособие. — М.: Высшая школа 1980. – 368 с.
5. Гулига А. В. Немецкая классическая философия. — М.:Рольф, 2001. – 416 с.
6. Кант И. Сочинения в 6 томах. Том 3. – М.: 1964. – 799с.
7. Коваленко Є. І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія: Навчальний посібник / Є. І. Коваленко, Н.І. Белкіна. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 664с
8. Майоров Г. Г. Формирование средневековой философии. — М.: 1989. – 423 с.
9. Пискунов А. И. Хрестоматия по истории зарубежной педагогики. – М.: Просвещение, 1981. – С.582.
10. Фейербах Л. Основные положения философии будущего // Избранные философские произведения — М.: 1985. – 64 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА:

Бондаренко Юлія Олександрівна – викладач медичного коледжу імені Є. Мухіна; здобувач кафедри педагогіки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

МЕРЕЖНА СИСТЕМА МЕТОДИЧНОГО СЕРВІСУ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

Алла ВЕЛІХОВСЬКА

В статті розглянуто мережну систему методичного сервісу як сучасну форму підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичного циклу та її практичне рішення засобами мережних технологій; досліджено особливості формування контенту освітніх порталів методичних установ; виявлено організаційно-педагогічні умови надання освітніх послуг засобами мережних технологій та використання наявних сервісів мережі Інтернет.

Ключові слова: мережна система методичного сервісу, мережні технології, підвищення кваліфікації вчителів, природничо-математична освіта.

В статье рассмотрено сетевую систему методического сервиса как современную форму повышения квалификации учителей естественно-математического цикла и ее практическое решение средствами сетевых

технологій; досліджено особливості формування контенту освітніх порталів методических установ; виявлено організаційно-педагогічні умови надання освітніх послуг засобами мережеских технологій і використання існуючих сервісів мережеского Інтернет.

Проблема підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах модернізації системи освіти є найбільш гострою: які б перетворення не відбувалися в навчальних закладах, всі вони, перш за все, пов'язані з особливостями самого вчителя. Зміни освітніх парадигм, що фіксують перехід від масово-репродуктивних форм і методів викладання до індивідуально-творчих, детермінують необхідність підготовки фахівців із сформованою мотивацією до професійної самоосвіти, здатних до саморозвитку і повноцінної самореалізації. На перший план виходить визнання найважливішої ролі в освіті особистості педагогічного працівника з яскраво вираженою індивідуальністю, відповідальністю та високим рівнем професіоналізму.

Особливі вимоги у світовій педагогіці приділяються післядипломній освіті, яка вважається найбільш гнучкою складовою процесу фахового зростання людини. Система післядипломної освіти, порівняно з базовою професійною, має певні переваги, а саме: вона є менш інерційною і здатна реагувати на швидкі соціально-економічні зміни; має безпосередній двосторонній зв'язок із практикою. Також слід враховувати, що заклади післядипломної освіти навчають дорослих людей, які вже мають відповідну вищу освіту, досвід практичної діяльності за фахом.

В умовах становлення і розвитку високотехнологічного інформаційного суспільства в Україні виникає необхідність підвищення якості та пріоритетності шкільної природничо-математичної освіти, включення природничо-математичних предметів до навчальних планів усіх рівнів освіти, поліпшення природничо-математичної підготовки учнів. А це, в першу чергу, потребує підвищення рівня професійної майстерності вчителів відповідних профілів.

Основними завданнями підвищення кваліфікації вчителів цієї категорії є оновлення та розширення професійних знань із найбільш актуальних напрямів удосконалення та розвитку предметних освітніх галузей «Математика» і «Природознавство», стимулювання творчого зростання, формування професійних і педагогічних умінь, сприяння у визначенні змісту самоосвіти педагогів. Особливістю її є те, що вчителі природничо-математичних дисциплін уже володіють певними знаннями і практичними навиками виконання своєї роботи, можуть критично відноситись до навчального матеріалу, бажають отримати саме ту інформацію, яка необхідна їм для реалізації професійних обов'язків [3].

Вихідні положення Концептуальних засад розвитку вищої педагогічної освіти України та її інтеграції в європейській освітній

простір ґрунтуються на засадах Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Державної цільової соціальної програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року» тощо. В умовах динамічного становлення інформаційного суспільства та глибоких структурних змін у сфері економіки Україна має орієнтуватися на участь у формуванні загальноєвропейського освітнього простору, що, у свою чергу, зумовлює необхідність постійного підвищення кваліфікації та професійної мобільності педагогів. Нині вельми актуальним стає усвідомлення того, що підвищення кваліфікації один раз на 5 років не відповідає вимогам, які висуваються до професійного розвитку вчителів природничо-математичного циклу. Виникає необхідність у застосуванні нових підходів організації процесу підвищення кваліфікації, що спираються на сучасні інформаційні, зокрема мережні ресурси.

Суттєві зміни найважливіших параметрів комп'ютерів, виникнення нової концепції Інтернет Веб 2.0 за останні десятиріччя призвели до кардинальних змін у галузі інформаційної техніки й технології, які можна визначити як перехід до «безпаперової» інформації. Зміст якісно нової технології інформаційних процесів полягає у звільненні мозку людини від нетворчої (механічної, рутинної) роботи та передачі значної її частини комп'ютеру. Завдяки цьому значно збільшилися резерви для різноманітної творчої діяльності, у тому числі з переробки та використання інформації. З'ясував сутність та основні напрями сучасного етапу науково-технічної революції (НТР), доцільно перейти до характеристики її соціальних наслідків в освіті [1].

Глибинна сутність НТР у діяльності вчителів природничо-математичних дисциплін виявляється в її основних особливостях, а саме перетворенні педагогічної науки на безпосередню продуктивну силу та виникненням функції управління освітніми процесами у певних предметних освітніх галузях. Найважливіші особливості даного процесу наступні: пріоритетність теоретичних знань у порівнянні з експериментальними; посилення наукового характеру освітніх процесів; перехід до інтенсивного типу економічного зростання галузі на основі розвитку науки; перетворення праці ученого на продуктивну працю сукупного працівника; безпосередній вплив науки на окремі елементи продуктивних сил; пріоритет розвитку науки в наукомістких галузях та системі «наука – техніка – освіта».

Поява засобів мережних технологій (МТ) як найпотужнішої проміжної ланки між викладачами ВНЗ і суб'єктами їхньої діяльності стала каталізатором докорінних перетворень головної продуктивної сили освіти [1]. Такі перетворення зумовили перевагу розумових зусиль, духовних здібностей педагога в організації й управлінні науково-

педагогічним процесом, високий рівень освіти і кваліфікації, забезпечили його професійну мобільність, призвели до впровадження принципово нових форм і методів організації навчання й підвищення кваліфікації педагогів.

У сукупності цих ознак, процес використання засобів МТ у системі підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичного циклу розгортається в цілісну систему, охоплює головні структурні елементи технологічного способу розвитку освіти, її науково-методичного аспекту. Розкриття основних властивостей упровадження засобів МТ у процес підвищення кваліфікації вчителів дає змогу системно визначити його сутність, яка полягає в таких революційних перетвореннях науки, техніки і технології, які зумовлюють докорінні зміни у взаємодії суб'єктів навчального і науково-методичного процесів, особистісних факторів навчання, системі продуктивних сил та їх матеріальної форми, що, у свою чергу детермінує принципові зміни ролі педагога в сучасному освітньому середовищі [2; 4].

У практичній педагогіці використання терміна «мережний» бере початок у 70-80-х рр. ХХ ст., коли метод мережного планування було запозичене з економічної науки й перенесено в педагогічну практику (кінець 90-х рр., Ю. Конаржевский). Вчений А. Адамским вважав, що модель мережної взаємодії освітніх установ принципово вирізняється від ієрархічної взаємодії, що функціонує в сучасній системі освіти. Він визначає освітню мережу як сукупність суб'єктів освітньої діяльності, що надають одне одному власні освітні ресурси з метою взаємного підвищення результативності та якості навчання [6]. Норми діяльності формуються всередині співтовариства, а не задаються зверху.

Під мережною взаємодією в системі підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичного циклу слід розуміти особливу форму структурованих зв'язків між окремими педагогами, навчальними закладами, процесами, діями й явищами, які здійснюються на основі добровільного об'єднання ресурсів, взаємної відповідальності та зобов'язань, ідеї відкритості для досягнення спільної мети розвитку професійної компетентності за умов інформаційного суспільства.

Становлення мережної взаємодії в системі підвищення кваліфікації має пройти кілька етапів, першим із яких є створення загального ресурсного центру у закладі післядипломної освіти [7].

На базі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти розроблено і активно діє мережна система методичного сервісу (МСМС). При розробці МСМС для вчителів природничо-математичного циклу було враховано: стратегічні вимоги розвитку освітньої сфери, задекларовані в галузевих законодавчих і нормативно-правових актах і документах Болонської конвенції; можливості

відтворення особливостей науково-методичного процесу на практиці; збереження структурної і змістової цілісності системи; раціонального вибору засобів МТ; оновлення змісту професійної освіти; наявності творчого навчального середовища й оперативного зворотного зв'язку.

До структури МСМС (рис. 1) входять обласний сервіс розвитку освіти та мережні співтовариства учнів і дорослих, які є основою для формування віртуальних педагогічних інтернет-спільнот. Обласний сервіс розвитку освіти включає сервіси: консалтингової підтримки, педагогічної інноватики, маркетингу, сервісної служби та ресурсного сервісу інформатизації. Повноваження консалтингового сервісу полягають у наданні методистами-консультантами науково-методичної допомоги керівникам і педагогічним працівникам ЗНЗ з питань аналізу і вирішення проблем їхнього функціонування і розвитку (поради, рекомендації, спільне вироблення рішень, аналіз результатів моніторингових досліджень). Сервіс «педагогічна інноватика» пропонує вчителям взяти участь у запровадженні нововведень, популяризувати здобутки у використанні нових інноваційних технологій, надає консультацію з приводу впровадження передового педагогічного досвіду. Сервісна служба розробляє інструктивні матеріали та здійснює консультування вчителів щодо роботи з порталом і запровадження мережних технологій у навчально-вихований процес. Ресурсний центр інформатизації містить нормативно-правову базу та методичні рекомендації інформатизації процесу впровадження ІКТ у професійну діяльність вчителів природничо-математичного циклу [3].

МСМС не виключає традиційну методичну службу, вона існує паралельно з нею, доповнюючи останню сучасними, більш раціональними й ефективними формами роботи. Разом із традиційними джерелами інформації, обмін інформацією відбувається на електронних носіях та в мережі Інтернет. Так, інформаційні повідомлення циркулюють між установами у вигляді листів електронної пошти, інформація зчитується з сайту ОППО та сайтів (тематичних сторінок) районних методичних кабінетів, нею обмінюються на форумах, блогах, у рамках педагогічних інтернет-спільнот тощо. Інформація, що циркулює в інформаційних потоках, розміщується в Інтернеті та сервісах разом із документами МСМС, утворює контентне наповнення мережі з урахуванням предметної діяльності вчителів природничо-математичного циклу [2; 8].

Під час роботи відбувається постійна самоосвітня діяльність викладачів та методистів ВЗЗ, підвищення рівня їхньої майстерності, вдосконалення професійних й особистісних компетентностей.

Рис. 1. Структура мережної системи методичного сервісу

Практичним результатом реалізації МСМС стало створення тематичного освітнього ресурсу «Математика. МиколаВікі» (<http://www.eduwiki.uran.net.ua/wiki/index.php/МиколаВікі>). Через портал здійснюється консультування вчителів, спрямоване на забезпечення оптимальних умов для опрацювання широкого спектру дидактичних, психологічних, методичних проблем, що здебільшого носять інноваційний характер і призначені для активізації пізнавальної діяльності, розвитку навичок мислення високого рівня і ключових компетентностей учнів.

Контент порталу вміщує матеріали, які є продуктом діяльності мережної спільноти вчителів природничо-математичного циклу, а саме: інструктивно-методичні матеріали; нормативно-правове забезпечення викладання предметів природничо-математичного циклу; методичні розробки вчителів; практикуми; тестові завдання; конспекти уроків та позакласних закладів. Всі методичні розробки можна корегувати протягом всього їх існування в мережі. Ресурс містить посилання на блоги вчителів, корисні ресурси, відео та аудіо файли щодо підготовки учнів до ЗНО та ДПА, учительські Інтернет-видання, навчальні учнівські проекти.

Веб-сайт розроблено у вікі-середовищі, в якому підтримуються колективні та індивідуальні комунікації. Інформаційні матеріали та середовище обміну повідомленнями знаходяться в єдиному просторі. Кожна тематична стаття має сторінку обговорення. Окрім того, завдяки обліку змін, порівняння версій, журналу правок та інших технічних функцій, сформовано віртуальний простір, в якому члени мережної спільноти спостерігають та відслідковують результати спільною діяльністю [6; 10].

Кількість користувачів освітнього порталу, станом на 01.04.12, становила понад 18 тис. осіб. Серед них представники України, Росії, Білорусі, Казахстану, США, Канади та ін.

Таким чином, підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичного циклу через освітній портал «Математика. МиколаВікі» дає змогу досягти у діяльності вчителів таких позитивних ефектів, як: розширення спектра професійних ролей, що сприяє підвищенню рівня професійної майстерності; реалізації принципу «освіта через усе життя»; підвищення результативності діяльності освітніх установ, що запроваджують інноваційні освітні програми.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. Монографія / Биков Валерій Юхимович – К.: Атіка. 2009. – 18с.
2. Веліховська А. Б. Використання мережних технологій у професійній діяльності методистів із природничо-математичних дисциплін закладів післядипломної педагогічної освіти. Матеріали міжнародної науково-методичної конференції «Сучасний стан природничо-математичної та технологічної освіти: тенденції, перспективи» / Наук.ред. Юзбашева Г. С. – Херсон: Айлант. – 2010. Випуск 13 – 56-60 с.
3. Веліховська А. Б. Удосконалення системи професійної діяльності методистів засобами мережних технологій /дис. кандидата пед. наук: 13.00.04 / Веліховська Алла Борисівна – К., 2011. – 260 с.
4. Вікторова Л. Г. Педагогічні системи / Вікторова Л. Г. – К.: Вид-во КДУ, 1999. – 120 с.
5. Дягло Н. В. Вікі-технології у сучасній освіті / Н. В. Дягло// Комп'ютер у школі і сім'ї – 2009, № 2 – С.30-31.
6. Мазіна Н. Мережна модель як інноваційна форма підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ipro.edu.te.ua/files/science_work/resursy/33_meregna_model.pdf.
7. Менькіна М. С., Тюрікова О. Д., Мережеві сервіси як засіб неперервної освіти педагога [Електронний ресурс] – Режим доступу: osvita.donetsk.ua/institut/Konferensia.../Web20_text.doc.
8. Патаракін Є. Д. Створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот на базі мережних сервісів Веб 2.0 / Патаракін Євген Дмитрович — К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджменту освіти в Україні», 2007. — 88 с.
9. Професійний розвиток педагогічних працівників: практична андрагогіка: науково-методичний посібник / за заг. ред. В. І. Пуцова, Л. Я. Набоки. - К., 2007. – С. 228.
10. Стеценко Г. В. Педагогічний потенціал вікі-енциклопедії та її використання в навчально-виховному процесі // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту імені В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2008. – №7. – С.53-57.